

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003615

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сумара Артем Олександрович

2. Artem Sumara

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-0279-8664

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Менеджмент

Дата захисту: 13-08-2026

Спеціальність за освітою: Менеджмент

Місце роботи здобувача: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04umc1w90

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15833

Повне найменування юридичної особи: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04ymc1w90

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04ymc1w90

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 12.41.21, 06.35.51, 06.52.17

Тема дисертації:

1. Формування інтелектуального потенціалу регіону в системі забезпечення інноваційно-цифрової моделі розвитку
2. Formation of the intellectual potential of the region in the system of providing an innovative and digital model of development.

Реферат/анотація:

1. У сучасних умовах глобальних трансформацій, стрімкого розгортання Індустрії 4.0 та переходу до концепцій наступного технологічного укладу, традиційні чинники економічного зростання територій поступово втрачають свій домінантний статус. На перший план виходять неосяжні, інтелектуальні ресурси, спроможні генерувати високу додану вартість завдяки створенню та дифузії інновацій. Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад і розробці формування інтелектуального потенціалу регіону в системі забезпечення інноваційно-цифрової моделі розвитку. Головна увага дослідження зосереджена на пошуку важелів активізації внутрішніх знанневих резервів та побудові дієвої парадигми регіонального менеджменту, здатної конвертувати інтелектуальний капітал у реальні конкурентні

переваги мезоекономічних систем. Узагальнення теоретико-методичного базису формування інтелектуального потенціалу в рамках інноваційно-цифрової моделі розвитку доводить, що досліджувана категорія є не статичним ресурсним пасивом, а динамічною відкритою системою, яка потребує безперервного стратегічного управління та гнучкого аналітичного вимірювання. Традиційне сприйняття цього феномену лише як сукупності наукових кадрів чи матеріально-технічної бази досліджень є застарілим і не відповідає викликам сучасності. Теоретична архітектура цього процесу спирається на глибинну інтеграцію концепцій «Суспільства 5.0» та моделей багатосторонньої взаємодії, таких як «Потрійна спіраль» та «Трикутник знань», які об'єднують вектори розвитку вищої освіти, цифрового підприємництва та регуляторної політики держави. Завдяки такій інтеграції забезпечується безперервний колообіг інформації, капіталу та технологій у регіональній екосистемі. Методологічний контур дослідження засвідчує, що об'єктивна діагностика наявних прихованих резервів регіонів і підприємств вимагає рішучої відмови від універсалізму на користь комбінованих (інтегральних) підходів. Новітня методологія аналізу гармонійно поєднує жорсткі кількісні індикатори фінансової звітності й патентної активності з якісними параметрами накопичення людського капіталу, соціокультурного середовища та рівня інституційної синергії. Лише за умови такого комплексного охоплення стає можливим реальне оцінювання потенціалу територіальних систем. Оцінювання інтелектуальних систем завжди супроводжується методологічними труднощами через високий рівень їхньої нематеріальності. Проведений порівняльний аналіз виявив, що класичні вартісні методи є надто ретроспективними та неспроможними вловити відкладені ефекти. Вони фіксують лише поточні фінансові витрати чи історичну вартість активів, залишаючи поза увагою майбутню капіталізацію знань та приховані синергетичні зв'язки. Натомість інтегровані бальні інструменти типу системи збалансованих показників або матричного моделювання є проактивними й дозволяють чітко обґрунтувати стратегічний вибір інноваційного курсу. Вони дають менеджменту гнучкий інструмент для декомпозиції фінансових і некомерційних цілей, фокусуючи увагу на стратегічних перспективах розвитку. У сучасних умовах господарювання, що обтяжені високим рівнем невизначеності ризиків, критично важливим трендом стає цифровізація самого процесу аналізу. Традиційні підходи до збору інформації вручну вже не здатні забезпечити необхідну швидкість прийняття управлінських рішень у мінливому цифровому просторі. Ця проблема успішно вирішується шляхом впровадження хмарних аналітичних рішень, інструментів штучного інтелекту та великих масивів даних (Big Data). Застосування такого сучасного інструментарію мінімізує помилки ручного введення даних, прискорює аналітичні цикли, дає змогу проводити предиктивний аналіз у режимі реального часу та виявляти складні кореляції між рівнем розвитку інтелектуального капіталу та макроекономічними показниками регіону. Сформовані в дисертації підходи створюють надійний теоретико-методологічний фундамент для модернізації регіональних інноваційних стратегій. Відмова від статичного оцінювання на користь проактивного моделювання та автоматизації аналітичних процедур за допомогою передових інформаційних технологій відкриває нові можливості для органів місцевого самоврядування та бізнес-структур. Практична імплементація запропонованої інноваційно-цифрової моделі забезпечить підвищення адаптивності вітчизняних регіональних систем, посилить їхній технологічний суверенітет та гарантуватиме стаке економічне зростання навіть в умовах високої невизначеності.

2. The contemporary global economic environment is in a state of constant and unpredictable transformation. Traditional drivers of territorial economic growth are gradually losing their dominant status, giving way to intangible, intellectual resources capable of generating high added value through the creation and diffusion of innovations. The dissertation research is dedicated to substantiating the theoretical and methodical foundations and developing the formation of the region's intellectual potential within the framework of ensuring an innovative-digital development model. The primary focus of the study is centered on identifying levers to activate internal knowledge reserves and constructing an effective paradigm of regional management capable of converting intellectual capital into real competitive advantages for meso-economic systems. The generalization of the theoretical and methodical basis for forming intellectual potential within the innovative-digital development model proves that the category under study is not a static resource passive, but a dynamic open system that requires continuous strategic management and flexible analytical measurement. The traditional perception of this

phenomenon merely as a combination of scientific personnel or the material and technical base of research is outdated and fails to meet contemporary challenges. The theoretical architectonics of this process relies on the deep integration of the "Society 5.0" concepts and models of multilateral interaction, such as the "Triple Helix" and the "Knowledge Triangle," which unite the development vectors of higher education, digital entrepreneurship, and the state's regulatory policy. This integration ensures a continuous circulation of information, capital, and technologies within the regional ecosystem. The methodological contour of the research demonstrates that the objective diagnosis of the existing hidden reserves of regions and enterprises requires a decisive rejection of universalism in favor of combined (integral) approaches. The latest analysis methodology harmoniously combines rigid quantitative indicators of financial reporting and patent activity with qualitative parameters of human capital accumulation, the socio-cultural environment, and the level of institutional synergy. Only through such a comprehensive scope does a realistic assessment of the potential of territorial systems become possible. Assessing intellectual systems is always accompanied by methodological difficulties due to the highly intangible nature of these assets. The conducted comparative analysis revealed that classical valuation methods are overly retrospective and incapable of capturing delayed effects. They only record current financial expenditures or the historical cost of assets, leaving aside the future capitalization of knowledge and hidden synergetic relationships. Instead, integrated scoring tools, such as the balanced scorecard or matrix modeling, are proactive and allow for a clear substantiation of the strategic choice of an innovative course. They provide management with a flexible tool for decomposing financial and non-commercial goals, focusing attention on the strategic perspectives of development. Under contemporary economic conditions burdened by a high level of risk uncertainty, digitalization of the analytical process itself becomes a critically important trend. Traditional approaches to manual information gathering are no longer capable of providing the necessary speed for managerial decision-making in a rapidly changing digital space. This problem is successfully resolved through the implementation of cloud analytical solutions, artificial intelligence tools, and big data arrays (Big Data). The application of such a modern toolkit minimizes manual data entry errors, accelerates analytical cycles, enables predictive analysis in real-time, and uncovers complex correlations between the development level of intellectual capital and the region's macroeconomic indicators. The approaches developed in the dissertation create a reliable theoretical and methodological foundation for modernizing regional innovation strategies. Rejecting static assessment in favor of proactive modeling and the automation of analytical procedures using advanced information technologies opens up new opportunities for local self-government bodies and business structures. The practical implementation of the proposed innovative-digital model will ensure increased adaptability of domestic regional systems, strengthen their technological sovereignty, and guarantee sustainable economic growth even under conditions of high uncertainty.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0126U002672

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Шалухіна В. В., Ляшенко В. М., Черкаський Г. І., Ващиленко А. М., Сумара А. О. Формування інноваційного потенціалу на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. No 1. С. 41–46. (0,37 друк. арк., особистий внесок: сутність інноваційного потенціалу – 0,10 друк. арк.) Index Copernicus International (ICI), Google Scholar, Crossref

- 2. Сумара А.О., Бондаренко Є.В. Освіта, наука та цифрові технології як ключові чинники розвитку інтелектуального потенціалу регіону. Збірник наукових праць НУК. 2024. No 3. С. 136–141(0,40 друк. арк., особистий внесок: ключові чинники розвитку інтелектуального потенціалу регіону – 0,30 друк. арк.) Index Copernicus International (ICI), Google Scholar, Crossref
- 3. Сумара А.О., Бондаренко Є.В. Інтелектуальний потенціал регіону: багатогранність ініціалізації, виклики та стратегії розвитку. Збірник наукових праць НУК. 2024. No 3. С. 142–146 (0,40 друк. арк., особистий внесок: виклики та стратегії розвитку інтелектуального потенціалу регіону – 0,30 друк. арк.) Index Copernicus International (ICI), Google Scholar, Crossref
- 4. Крамаренко І.С., Сумара А.О. Аналіз інтелектуального потенціалу регіону в системі забезпечення інноваційно-цифрової моделі розвитку. Ефективна економіка. 2025. No 11.
<https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/8122/8254> DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.11.36>(0,60 друк. арк., особистий внесок: аналіз інтелектуального потенціалу Причорноморського регіону – 0,50 друк. арк.) Index Copernicus International (ICI), Google Scholar, Crossref
- 5. Сумара А.О. Концептуальні засади інтелектуального потенціалу регіону в умовах цифрової трансформації. Ефективна економіка. 2026. No 5. DOI:<https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.5.193>(0,60 друк. арк.) Index Copernicus International (ICI), Google Scholar, Crossref
- 6. Крамаренко І.С., Ляшенко В.С., Сумара А.О. Розвиток регіонального інвестиційного менеджменту. Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємства реального сектора економіки: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю (м. Полтава, 27 жовтня 2022 р). Полтава: ПДАУ, 2022. С. 11–13.
- 7. Крамаренко І. С., Ляшенко В. С., Сумара А. О. Формування інвестиційного потенціалу регіону в умовах перманентних кризових явищ. Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики: матеріали VII Міжнародній науково-практичній конференції (м. Полтава, 18 травня 2023 р.). Полтава: ПДАУ, 2023. С.208–210.
- 8. Сумара А. О. Аналіз існуючих підходів до визначення поняття «інтелектуальний потенціал регіону» та «інноваційно-цифрової моделі розвитку». Миротворча освіта заради консолідованої та людиноцентричної Європи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 16 червня 2023 р.). Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. С. 15–18.
- 9.Бездольний Д.С., Антоненко А.А., Сумара А.О., Ващиленко А.М. Управління проектами регіонального розвитку в умовах воєнного стану. Сучасні інноваційно-інвестиційні механізми розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції: матеріали X Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м.Полтава, 09 листопада 2023 р.). Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2023. – С.48-50
- 10. Ляшенко В., Сумара А., Антоненко А., Курбатов О., Бездольний Д. Проекти розвитку та повоєнного відновлення: проблеми та перспективи. Актуальні вектори відновлювальної трансформації економіки України: збірник матеріалів наукових економічних читань (м. Миколаїв, 30.11–01.12.2023 р.): у 2 т. Т. 1. Миколаїв: Іліон, 2023. С.71-76.
- 11. Бездольний Д.С., Шалухіна В.В., Сумара А.О. Регіональний розвиток в умовах воєнного стану. Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки: IX Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція, (м. Полтава, 13 листопада 2024 р.). С.111-113
- 12. Paliy V.S., Mykhasko T.U., Cherkasskyi H.I., Sumara A.O. Digitization of business processes as a prerequisite for their development in an unstable environment. Актуальні аспекти науково-технічного і соціально-економічного розвитку України: погляд молоді: всеукр. наук.-практ. конференція молодих вчених і здобувачів вищої освіти (м. Первомайськ, 15 травня 2025 р).
- 13. Сумара А. О. Аналіз інтелектуального потенціалу регіону в системі забезпечення інноваційно-цифрової моделі розвитку. Забезпечення сталого розвитку економіки України в повоєнний період:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0126U002672

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крамаренко Ірина Сергіївна

2. Iryna Kramarenko

Кваліфікація: доктор економічних наук, професор, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0417-0918

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04umc1w90

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міненко Софія Іванівна

2. Sofiia I. Minenko

Кваліфікація: д.філософ, доц., 073

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шапошніков Костянтин Сергійович

2. Kostiantyn Shaposhnykov

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0640-9934

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти «Університет трансформації майбутнього»

Код за ЄДРПОУ: 45630188

Місцезнаходження: вул. Реміснича, Чернігів, Чернігівський р-н., 14000, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубинська Ірина Іванівна

2. Iryna I. Dubynska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0709-0187

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04umc1w90

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іртищева Інна Олександрівна

2. Inna Irtyscheva

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 000-0002-7025-98570

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04umc1w90

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Надточій Ірина Ігорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Надточій Ірина Ігорівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сумара Артем Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна